

ВИКОРИСТАННЯ СИМУЛЯЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ АКУШЕРСТВА

Ясніковська С.М.

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

Система освіти є одним із головних, відносно самостійних, соціальних інститутів. Високі темпи науково-технічного прогресу, інтенсивне зростання обсягу нової інформації, зокрема, у медицині, зміна вимог до професійного рівня лікарів, висувають на перший план проблеми вдосконалення медичної освіти. До того ж, вимоги часу й об'єктивні умови для практичної підготовки лікаря вимагають докорінного перегляду ідеології навчання. Світові тенденції в удосконаленні навчальних технологій зосереджені на впровадженні віртуальних симуляторів і манекенів та розвитку нового сегмента в освіті лікаря — симуляційної медицини [1, 3].

Сучасна історія навчання за допомогою манекенів у медицині почалася лише у 60-ті роки ХХ століття на тренажері Resusci Anne, сконструйованому норвезьким фабрикантом пластикових іграшок Асмундом Лаердалем, за допомогою якого мільйони людей навчилися робити серцево-легеневу реанімацію. У подальшому почався випуск тренажерів, призначених для навчання анестезіологів, акушерів-гінекологів та лікарів інших спеціальностей. Пізніше, завдяки розвитку комп'ютерної техніки та мікроелектроніки, з'явилися складні високотехнологічні манекени, які дають змогу розкрити справжній потенціал симуляційного навчання [1].

Останнім часом у медичній практиці все більше уваги приділяється етичним питанням роботи з пацієнтом, безпеці пацієнта. В умовах запровадження страхової медицини, реформування медичної галузі, питання можливості відпрацювання практичних навиків студентами будуть набувати ускладненої реалізації. Вирішити проблему якісного оволодіння практичними навичками та набуття компетентності майбутнього спеціаліста дасть змогу запровадження в навчальний процес технологій симуляційного навчання [2].

Переваги методу полягають у безпеці для пацієнта, можливості відпрацювання навички необмежену кількість раз до її повного засвоєння, достовірному зниженні кількості лікарських помилок при виконанні маніпуляції у хворого [3].

З метою оптимізації засвоєння студентами практичних навичок з акушерства й гінекології та формування спеціальних компетентностей, на кафедрі проводиться робота щодо впровадження симуляційного тренінгового навчання з окремих тем програми. Зокрема, розроблені клінічні сценарії до

тренінгів «Фізіологічні пологи» та «Акушерські кровотечі», які запроваджено на практичних заняттях із дисципліни студентів 5–6 курсів.

У 2019 році в Буковинському державному медичному університеті відкрито центр симуляційної медицини, на базі якого розпочато проведення окремих практичних занять з акушерства на симуляційних манекенах. Зокрема, на симуляційному тренажері «Модель пологів» студенти 5–6 курсів мають змогу відпрацювати алгоритми надання допомоги при фізіологічних пологах та акушерських кровотечах. Заняття проводяться у вигляді симуляційного тренінгу.

Тренінг — це форма групової роботи, яка забезпечує активну участь і творчу взаємодію учасників між собою і з учителем.

Кожен тренінг складається з трьох частин: вступної, основної та заключної. Вступна частина є необхідним і обов'язковим елементом кожного тренінгового заняття, але займає не більше 10–20 хвилин. Вона передбачає вирішення наступних завдань: експрес-перевірка домашнього завдання (вихідні тести); актуалізація теми поточного тренінгу і з'ясування очікувань. Завдання цього етапу — допомогти студентам актуалізувати наявні знання із заданої теми і сформулювати результати, яких вони хочуть досягти в процесі її вивчення. Усвідомлення результатів навчання та їхньої особистої користі підвищує мотивацію.

В основній частині тренінгу виділяють теоретичний і практичний блоки. Викладач повинен організувати весь матеріал із тематики тренінгу в логічній послідовності і відібрати ключові знання й навички, які можуть бути освоєні за відведений час. Інформаційні блоки (розповідь, демонстрація, пояснення) мають бути короткими (до 5 хв.) і чергуватися з інтерактивними (дискусія, мозковий штурм, аналіз історії, дебати). Для відпрацювання умінь треба використовувати роботу в групах. Для цього група студентів поділяється на підгрупи (по 2–3 студенти), яким надається для вирішення окремий клінічний сценарій. Під час виконання конкретного алгоритму підгрупою проводиться відеофіксація.

Завершальна частина тренінгового заняття включає підбиття підсумків усього заняття; отримання зворотного зв'язку від учасників. Проводиться розбір відеоматеріалу з оцінюванням вчителем виконаних дій та самооцінкою своїх дій студентом (дебрифінг). Цей етап має об'єднати всі розглянуті протягом заняття теми для логічного підведення підсумку. Завершення — це можливість для відповідей на запитання і формулювання завдань на майбутнє. Вчитель може рекомендувати літературу, відеоматеріали, сайти в Інтернеті для самостійного опрацювання. Важливо,

щоби студенти закінчували роботу із задоволенням і високою мотивацією застосовувати набуті вміння.

Студенти після проведених занять зазначали, що їм вдалося покращити свої навички командної роботи, комунікації між собою, з пацієнтом та родичами, та боротьби зі стресом. Окрім того, вони вказали на зростання власної мотивації до навчання та висловили побажання щодо впровадження подібних навчальних методик до повсякденної роботи Буковинського державного медичного університету.

Завдяки впровадженню симуляційних методів навчання покращились у середньому на 40 % (в перерахунку на бальну систему) не тільки практичні, а й теоретичні знання вище вказаних розділів навчання. У такий спосіб відпрацювання навичок на фантомах і муляжах є стимулом до засвоєння як практичних, так і теоретичних знань, усвідомлення життєвої необхідності знання конкретної навички, бачення можливості реального навчання навичці. Для покращення професійного рівня студентів-медиків необхідним є широке запровадження в практику освіти симуляційних занять, що дасть змогу покращити засвоєння студентами теоретичного матеріалу та практичних навичок при невідкладних станах в акушерстві та гінекології, а також прискорити формування в студентів клінічного мислення.

Список використаних джерел

1. Корда М. М. Симуляційне навчання в медицині — складова частина в процесі підготовки лікаря-спеціаліста / М. М. Корда, А. Г. Шульгай, С. Й. Запорожан, М. Ю. Крицак // Медична освіта.- 2016.- № 4.- С. 18–24.- ISSN 1681–2751.
2. Лісовий В.М. Загальні проблеми та перспективи застосування симуляційних методів освіти / В.М. Лісовий, В.А. Капустник, В.Д. Марковський, І.В. Завгородній // Симуляційне навчання в системі підготовки медичних кадрів: матеріали І навч.-метод. конф., присвяченої 212-й річниці від дня заснування ХНМУ (Харків, 30 лист. 2016 р.) / кол. авт. — Харків: ХНМУ, 2016. — С. 3–7.
3. Федорчук В. М. Тренінг особистісного зростання: навч. посіб. / В. М. Федорчук — К.: «Центр учбової літератури», 2014. — 250 с.